

bærende ide. Til gengæld kan man nok hævde, at »Stærk tobak« i hvert fald er en mere personlig film fra Bakshis side, men selv om adskillige indfald er vittige, kører filmen ofte i tomgang, og Bakshis personlighed bliver mærkværdig udflydende. Det til trods for at han har bragt sit alter ego i filmen i skikkelse af en ung tegner, som Bakshi så lader opleve New Yorks stenjungle, efter at han har forladt sine forældre, den overdrevede omsorgsfulde jødiske mor og den bizarre mafia-far. Som det også var tilfældet i den første film er Bakshi bedst, når han bringer et væld af groteske bipersoner på lærredet – de frække ludere, de absurde gangstere, en skønt provokerende barpige, en benløs krøbling på fire hjul på et bræt; eller selveste Vorherre i en tegnefilm i tegnefilmen. Helt mislykket er Bakshis forsøg på at veksle mellem tegnefilm og »rigtig« film (omend vi på den måde får et skønt afsnit fra Victor Flemings gamle safari-film »Red Dust« med Jean Harlow og Clark Gable i charmerende udfoldelse. Det var den historie John Ford 20 år senere genindspillede som »Mogambo«). Filmens tegnestil vidner om inspiration og lån fra mange kilder, der medvirker til at sløre billedet af Bakshis personlighed, ligesom filmen heller ikke overbeviser helt om Bakshis moralske engagement, skønt han i sine udtalelser hylder sig selv som moralist. (Heavy Traffic – USA 1973). P.C.

VESTENS VILDE ROBOTTER

Instruktør: MICHAEL CRICHTON

Science fiction-forfatteren Michael Crichton, som skrev romanen bag Robert Wise's »The Andromeda Strain« (1970, Truslen fra det ukendte), har både skrevet og instrueret denne sf-gyser, som synes at være tænkt som en allegori over den voldelige vestlige verden. Handlingen foregår i et ferieland, der i perfekt rekonstruktion rummer et romersk oldtidsmiljø, et europæisk middelalderhof og en westernby, befolket med robotter, som fuldstændig ligner og opfører sig som mennesker, men som de besøgende efter forgodtbefindende og tilbøjelighed kan skyde eller gå i seng med. Robotterne styres af en datacentral, og hver nat indsamles og repareres de tilskadekomne robotter. Ideen er god nok, men ret statisk, og filmen tilføjes lidt klodset instrueret action, da robotterne gør oprør; et klassisk sf-tema, som imidlertid behandles ret perspektivløst og bastant her. Yul Brynner, der jo altid har spillet som en mekanisk dukke med stive øjne og rykvise bevægelser, har fået sin karrieres rolle som den førende robotskurk. (Westworld – USA 1973). P.S.

Yul Brynner i »Vestens vilde robotter«

Bøger

Læst af
Peter Schepelern (P.S.)
Per Calum (P.C.)

MEDIEPÆDAGOGER

Film lærerne Torkill Jensen og Jens Pedersen har sammenstillet en »håndbog i undervisning i film og TV«, en bog der tager sigte på den såkaldte »mediepædagog«. Bogen søger at orientere inden for de mange områder, der formodes at være af relevans for skolernes filmundervisning: der er samlet dokumenter vedrørende filmloven, filmstudiet, filmklubberne og der er artikler om forskellige former for filmundervisning. Det er alt sammen meget acceptabelt. Bogens respektable pædagogiske sigte er formentlig også baggrunden for den anstrengende præsentation af teksten: den er trykt i høje spalter (bogen er dobbelt så høj som bred!) og i marginen refereres teksten i stikord for ca. hver 10. linie. Så svært tilgængelig er den faktisk ikke, at det skulle være påkrævet. Mere problematisk er bogens – helt upædagogiske – mangel på indre sammenhæng, hvilket antageligt skyldes bogens antologikarakter. Søren Kjørup har f. eks. skrevet et lille essay om »Filmens sprog«, og det er – bortset fra at man omhyggeligt har undladt at bringe illustrationer netop i dette afsnit, hvor de kunne have en funktion – en udmærket introduktion. Essay'et sammenfatter og populariserer begreber, som Kjørup tidligere har lanceret i Kosmorama-artikler og i sin æstetik – med undtagelse af den (hos Kjørup)

nye betegnelse af biograffilmen som »en fortælling« (s. 25). Afsnittet synes at skulle være basis for de filmanalyser, som en af bogens følgende dele giver eksempler på. Men Kjørups metode og terminologi har ikke sat sig mærkbare spor i de to redaktørers og Chris Brøgers analyser. Kjørups omhyggeligt præsenterede og forklarede analytiske begreber, struktur og tekstur, figurerer ikke hos de andre forfattere, som analyserer på én gang håndfast og umetodisk. Og når Kjørup definerer synsvinklen som »den vinkel, hvorunder man ser ind på motivets lodrette akse« (s. 28), stikordsregisterets eneste henvisning til dette begreb, er det åbenbart ikke Jens Pedersens definition, når han i analysen af »Lørdag aften – søndag morgen« i afsnittet om »filmens synsvinkel« skriver, at »Filmen handler om Arthur ...« (s. 72) og derefter bruger begrebet »synsvinkel« i betydningen »point of view«. Lignende uoverensstemmelse er der mellem konstateringen s. 69 af, at »Film-analyse er ikke et entydigt begreb« og definitionen af ordet analyse i bogens »Mini-film-leksikon«, hvor det helt entydigt hævdes, at analysen er »Den fase i undersøgelsen af en film, hvor det

klarlægges, hvad det er for en meddelelse, filmen indeholder, og hvordan den fremføres« (s. 287). Samme leksikon rummer i det hele taget nogle ret tvivlsomme forklaringer. Om Socialrealisme: »En russisk stilretning, der kulminerede i 1920'erne under ledelse af teoretikere og instruktørerne Kulesjov, Pudovkin og Eisenstein ...« Om Farvefilm: »Æstetisk er al film farvefilm ...« Det er naturligvis ikke udelukket, at skolernes film lærere kan finde nyttigt stof i bogens brogede indhold, men på mig virker bogen irriterende ved sin svage komposition, de mange almindeligheder og den pedantiske pædagogiskhed. P.S.

Torkill Jensen og Jens Pedersen (red.): Billedmedier. En håndbog i undervisning i film og TV. Finn Suenson Forlag, 1973. Kr. 57,50.

DIRK BOGARDE

Dirk Bogarde begyndte sin karriere som den pæne unge mand i engelsk film. Med »Lille doktor«-serien blev han englands populæreste filmskuespiller, og med Joseph Loseys hjælp og stort talent blev han i tresserne også en af englands bedste filmskuespillere, som han diskret viste det i film som »The Ser-

vant« (Snylteren) og »King and Country« (For konge og fædreland) og flere andre.

Dette skift i skuespillerens personlighed hører man næsten intet til i en ny bog om skuespilleren. Bogen er lavet som en tro kopi af en lang række amerikanske bøger i serien »The Films of ...«. Grundstammen i bogen er en række billedsider. Der er fotos fra alle Dirk Bogardes film, suppleret med sparsomme oplysninger om rollebesætning og teknikerstab samt kortfattede citater fra anmeldelser. Om filmene som helhed er der intet, hverken et nøgternt handlingsreferat eller en vurdering, og der er ikke gjort noget forsøg på at beskrive Dirk Bogardes faglige kunnen. Kun i Joseph Loseys nydelige forord berøres f.eks. skuespillerens lyst til at prøve kræfter med de svære opgaver selvom det oftest var i film, der allerede før første indspilningsdag var dømt som ukommercielle. En ikke helt risikofri indsats fra en skuespiller, uanset hvor populær han end måtte være. Bogen er først og fremmest henvendt til et fan-publikum.

P.C.

Margaret Hinxman & Susan d'Arcy: The Films of Dirk Bogarde. London 1974. 200 sider. £ 4.75 (hardcover) og £ 2.45 (paperback).

	Per Calum (Jyllands-Posten)	Frederik G. Jungersen	Ib Lindberg	Poul Malmkjær	Ib Monty (Jyllands-Posten)	Peter Schepelern	Jørgen Stegelmann
* Guldfeber (Chaplin)	★★★	★★★★	★★★★	★★	★★★★	★★★	★★★★
På farlig patrulje (Guercio)	★★★					★★★	
Sidste nat med kliquen (Lucas)	★★★		★★★	★★★	★★	★★★	
Tyve som os (Altman)		★★	★★★	★★	★★	★★	
Kong Lear (Kozintsev)					★★	★★★	
Amarcord (Fellini)	★★		★★★★	★★★	★★	★★	★★
Frugthandlerens fire årstider (Fassbinder)		★	★★★	★★	★★	★★★	
Ved dagry er alt stille (Rostotskij)						★★	
Crazy Joe (Lizzani)					★★		
Afhopperen (Pinoteau)		★★	★★		★	★	
Monolog (Averbakh)					★	★★	
Flugten til friheden (Granier-Deferre)			★★		★	★	
* Sidste tog fra Gun Hill (Sturges)	★★			★			★
Gæstearbejdere (Miladinovich)	●						★★
Stærk tobak (Bakshi)	★	★		★	★	★	●
Den helvedes strømmer (Heffron)					★		
Ruslan og Ludmilla (Ptushko)						★	
Den erotiske Miss Jones (Damiano)				★			
Revolver (Sollima)							★
Fræk weekend (Risi)						★	
Den røde pony (Totten)					★		
Pebermøen (Blanc)			★	●	★	●	
Telefon til chefen (Melville)					●	★	
McQ renses ud (Sturges)			●			★	●
Dr. Ivens tavshed (Metalnikov)	●					●	
Ivan den grusomme vender tilbage (Gajdaj)	●					●	●
Den halvblods og den lovløse (Kotcheff)					●	●	

* = Repremiere